

ואלו מותרין פרק שני נדרים

(א) [כ"ל והתנאה],
(ב) [תוספתא פ"ח] לעיל י: ג:
שבוטות ה"א, א) שבוטות
שם יבמות ק"ח: טובה גג,
(ד) [תקמן פ"א: פסחים ג:
מגילה ה': ה] לקמן מ"ו.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי לא וכו'
נתנאי ליום אחרת דאמר
כ"ל ומיבט כגון נמחק:
(ב) ד"ה אמר לך וכו'
קונם עיני בשניה היום
וכי' דלסוף לביים למחר
אי ניים בלחמול: (א) ד"ה
קונם שאל וכו' הגדר
מן הירק. כ"ד דף י"ז:
(ד) ד"ה אמר ר' אבה וכו'
לפי הפסח אפילו הכי:
(ה) ד"ה הלכה וכו' עברה
הס"ד וחכ"מ מ"ה אימא
סיפא הכי במקלה וכו' כל
יחל ומקטינן כ"ל והד"ס:

גליון הש"ס

גמ' בי לא מוהדר
בתנאה. ע"ז לקמן דף
כה ע"ג בתמו' ד"ה
מדרי שגגות:

תוספות

ואי דלא יהיב שיעורא מי
שבקיניה עד דעבר
איסורא בל יחל והא א"ר
יוהנן שבוטות שלא אישן
שלישה ימים וכו'. מלאן
פריי דנדר שאי אפשר
לקיים אינו מל דהכא מדרי
מד שא"ל לקיימו לטובת
שאל והכא נדר מל פרי
דעלמא (דף ע"ג): לא דוקא
כל פרי דאי"ל לא הוה חייב
כיון דאי אפשר לקיים:
אלא דאמר קונם עיני
היום וכו' אלמא אימא
דניים: ויהא גופי' אשמעי'
דלמא לדי איסור כל יחל
מתוך שמתיר לישן היום
וא"ת ולוקמיה כגון דלמחר
קונם עיני בשניה למחר אם
אישן היום דכהיה מודה
רב יהודה וי"ל דהא אינו
מילתא דפשיטא היא ולא
אפשר ללשמוע: בי
קתני דא"י ניים. וא"ת
פשיטא דלא ניים יהיה
בכל יום ויהא לומר דהיה
גופא אהא לאשמעינן
דלמחר לישן היום כדכ
יהודה וא"ר יהי' זה כ"ל
יחל דברו כלומר י' לו
ליחור שלא יתן אהא שני
יבא לדי' כל יחל דברו
דשמת יתן למחר דמתנאי'
לא מוהדר מדרי יהודה לך
אם יתן היום קניו לדי'
הוא שבה לדי' כל יחל דברו
לפי שרגילות הוא שישן
למחר דפרשי' דמתנאי' לא
מוהרי וא"ת ולוקמיה כגון
דיבית שיעורא לשישה
ועכשיו לא קשיא והיה
דריי' יוחנן וי"ל דהאי מני
פשיטא: רבינא אמר
לעולם בדרקתני. שאני יתן
ואפ"י דהוי דבר שאין בו
ממש מ"מ אסור מדרבנן
ובל יחל דקמי אסתמחא
בעלמא ומיחו גבי קונם

כי לא מוהדר בתנאה. כדון דיוס של מחר הוי תנאה ליוס אחרת
(א) כגון דלמחר קונם עיני בשניה היום אם אישן למחר הוי אותו
היום דלמחר תנאי לאותו היום דאחרת דלא יישן למחר הוי לך
מאותה שינה דאחרת ולא לא יישן לא לך משום הכי אמרינן דלא יישן
היום דשמת כי אחי למחר לא מוהדר
בתנאה ומנאל עובר בכל יחל: אבל
באיסורא. דלמחר קונם עיני בשניה
מחר אם אישן היום דלמחר יוס של
מחר נטוי לאיסורא ודאי מוהרי זהיר
ביה דאי לא מקיים תנאי שישן בלמחר
היום ודאי כי אחי למחר לא הוי יתן
דהא איתמר נדר: אינימא דקאמי
שאני יתן מי הוי נדר. הא שינה דבר
שאין בו ממש הוא: אלא דקאמר
קונם עיני בשניה. ועין שנדר בו יש
בו ממש: ואי דלא יהיב שיעורא.
עד כמה וכו' איתו יתן: מי שבקינן
ליה. הא עבר ודאי בלמחר לא יחל
דלא מני למיקס דנפשיה דלא יישן:
והאמר ר' יוחנן וכו'. לאלתר מלקין
אותו שישן הואיל דנדר דבכר שאין
יכול לעמוד בו: ואי לא ניים היום
כי ניים למחר מאי איסור כל יחל
איכא. דקתני אסור והרי לא יתן
אחרת כלום: אלא דניים. אחרת
דכי מיירי מתניתי' אם יישן היום
ויישן למחר אסור: אלמא איפ' ליה
דניים. אלמא דשבקינן ליה לישן היום
ולא חיישינן שמת יישן למחר ומיבטת
דבר יהודה: אמר לך רב יהודה הכי
קתני מתני' קונם (ב) שאני בשניה
היום אם אישן למחר דלסוף כי ניים
למחר דאי ניים מאחרת ליעבר אבל
לכתמילה אין מתיי' אחרת לישן היום
דחיישינן שמת יישן למחר: לעולם
דקאמי. שאני יתן והאי דקאמר
כל יחל ודאי מדלמחרת לא יבא כל
יחל ומאי כל יחל איכא דקמי מתניתי'
דלסוף מדרבנן: ומי איכא כל יחל
דפסח. דמלקין ליה מדרבנן: אי אה
היסורא כדכר נדר מל פרי
דעלמא (דף ע"ג): לא דוקא
כל פרי דאי"ל לא הוה חייב
כיון דאי אפשר לקיים:
אלא דאמר קונם עיני
היום וכו' אלמא אימא
דניים: ויהא גופי' אשמעי'
דלמא לדי איסור כל יחל
מתוך שמתיר לישן היום
וא"ת ולוקמיה כגון דלמחר
קונם עיני בשניה למחר אם
אישן היום דכהיה מודה
רב יהודה וי"ל דהא אינו
מילתא דפשיטא היא ולא
אפשר ללשמוע: בי
קתני דא"י ניים. וא"ת
פשיטא דלא ניים יהיה
בכל יום ויהא לומר דהיה
גופא אהא לאשמעינן
דלמחר לישן היום כדכ
יהודה וא"ר יהי' זה כ"ל
יחל דברו כלומר י' לו
ליחור שלא יתן אהא שני
יבא לדי' כל יחל דברו
דשמת יתן למחר דמתנאי'
לא מוהדר מדרי יהודה לך
אם יתן היום קניו לדי'
הוא שבה לדי' כל יחל דברו
לפי שרגילות הוא שישן
למחר דפרשי' דמתנאי' לא
מוהרי וא"ת ולוקמיה כגון
דיבית שיעורא לשישה
ועכשיו לא קשיא והיה
דריי' יוחנן וי"ל דהאי מני
פשיטא: רבינא אמר
לעולם בדרקתני. שאני יתן
ואפ"י דהוי דבר שאין בו
ממש מ"מ אסור מדרבנן
ובל יחל דקמי אסתמחא
בעלמא ומיחו גבי קונם

מלקין אותו. משום שבוטות שוא: וישן לאחור. אם ירצה שאין
שבוטות חלה לאסורו כלל והכא נמי הכי חייב נדרה:
ואלא דאמר קונם עיני בשניה למחר אם אישן היום. משום דליכא
לאוקומא בלמחר קונם עיני בשניה היום דאי הכי פשיטא אלא ה"ק
זהר שלא יישן ביום ראשון של תנאי
כדי שלא יבא לדי' לא יחל ומש"ה
קתני הרי זה בכל יחל דברו ולא
קתני אסור משום דלא מיתני ליה
שהרי יוס ראשון אינו אסור מלך
עלמא אלא כדי שלא יבא ביום שני
לידי לא יחל: והא אמרת כל
באסוריה מוהדר. הלכך לא מצי
אמרת הכי: אלא לאו דניים אלמא
איסי' דניים. ומתניתי' הא קמי'
הרי זה בכל יחל דברו כלומר הרי זה
מוחר לבא לדי' ספק כל יחל שאם
רצה לישן ביום ראשון אינו אמרינן
דלא יישן כדי שלא יהא אפשר לו לבא
לידי כל יחל. וקשה דניי' כי פרכין
לעיל בסמוך הא אמרת כל באסוריה
מוהדר מאי קושיא נימא דהכי קאמר
הרי זה בכל יחל כלומר מותר לו לישן
ביום ראשון ולהכניס עלמא בספק
כל יחל משום דבאסוריה מוהדר
דהשתא נמי צ"כ האי גוונא מפרשינן
לה וי"ל דהיינו טעמא דלא מצינן
למימר הכי משום דאי שרייתא
אשמעינן דבאסוריה מוהדר כרישא
ה"ל לאשמעינן איסורא דבתנאה
לא מוהדר דהא הא דלמחר רב יהודה
דבתנאה לא מוהדר חששא דרבנן
בעלמא הוא ולא פשיטא נמי וכו'
האי דהא רב נחמן פליג עלה והכי
רשי' תנא לאשמעינן שרייתא
דמילתא שמעינן לה וכו' עלמא מודו
זה ולא אשמעינן איסורא בתנאה
דלרייה רבה ומש"ה מסקינן דודאי
בשרייתא דתנאה עסקי' דאשמעינן
תנא דלפי' בתנאה מוהדר ומיבטת
דרב יהודה: כי קתני דאי ניים.

ואדרבה מתניתי' הא דרב יהודה אהא לאשמעינן והכי קתני דברו
שלא יישן יום ראשון דאי יתן קרוב הוא לבא לדי' כל יחל דברו
דבתנאה לא מוהדר: רבינא אמר לעולם דקאמי. כלומר שאני
ישן ולא קאמר עיני בשניה דלע"ג דשינה אין זה ממש איכא כל
יחל מדרבנן דאסתמחא תנא דתני דרבנן לא יחל דברו ומש"ה תנא
בתנאי' נדרים הרי זה בכל יחל דברו ולא תנא אסור דקתני
בשבוטות משום דבשבוטות אסור מדינא ונדריים לא מתסר אלא
מדרבנן משום לתא דכל יחל: תנן שאם נהניס לי. כלומר משלי
אם תלכי לבית אביך וכו' הלכה אסורה אבל לא הלכה כל דמותרת
להנות קודם הפסח כל זמן שלח תלך אע"ג דשאת נהניס לי איסור
ואם תלכי לבית אביך תנאי ושי"מ דאפילו בתנאה מוהדר:
הלכה אסורה בהנאפו ולוקה. כלומר לוקה היא אבל הוא אינו
לוקה שהרי לא עשה שום איסור אלא שהדייה. ואפשר דתנא נמי
הא אשמעינן אגב ארחה דעלה רכיבא איסורא אבל לא עליו
כלל. אבל הרמב"ם ז"ל כתב לוקה הוא שהדייה אם ההנה אותה
אבל היא אינה לוקה כדון דלא נדרה כלל לא שייך בה לא יחל
דברו. וליתא דודאי הוא אינו לוקה מדלמחר לקמן דפרק אין בין
המוהר (דף לה). גבי יש מעילה בקונמות אמר ליה רב אחא ברבי
דרב איקא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל למעול
נותן הא לא אסירא עליה אלמא אין האוסר עובר כלל והמוהר נמי
על

בלא שינה ויתנה שבוטות מפיו לנפלה ולוקה משום שבוטות שוא: כי קתני דאי ניים. לא קתני דמתנאי' שישן לכתמילה יוס
ראשון אלא אם יתן וגם יתן למחר הרי הוא בכל יחל למפרע: לעולם בדרקתני. שאני יתן לומר קונם דבר שאפשר
לקיימו ואע"ג דאין הנדרים חלין על דבר שאין בו ממש איכא כל יחל מדרבנן: אם תלכי לבית אביך עד החג. אבל
אם לא הלכה לא אסירא ולא חיישינן שמת תלך אחר הפסח אלמא מוהדרא בתנאה: הלכה אסורה בהנאפו ולוקה. משום
לאו דכל יחל אם מהנה משלו דמתנא אמר אשי כי ידור נדר לא יחל דברו לא יבטלו דבריו ומה שאמר נדר מל עליו
איסור כל יחל כאלו הקדישו אם על עלמא אסור עובר בכל יחל ואם אסור על אחר הנהנה ממנו עובר בכל יחל: אם
תלכי לבית אביך עד הפסח. היה עומד אחר החג ואסרה בהנאה עד החג בתנאי' שאם תלך עד הפסח:

לא תלך לבית אביך ולא תיחסר: הלכה אין לא הלכה לא:

יא א מיי [פ"ח מהל'
שבוטות ה"ו ויפ"ה
ה"ו כ סמוך לחזקן ללא
טושי' ע"ד ס"י ר"ל ספ"י
ד:
יב ב מיי פ"ג מהל'
נדרים ה"ו יב סמוך
לאחין נכנס טושי' ע"ד ס"י
קט"ז א:
יג ג טושי' ע"ד ס"י ר"ל
קט"ז א:
יד ד ה ו מיי פ"י מהל'
נדרים ה"ו יב סמוך
לאחין נכנס טושי' ע"ד ס"י
ר"כ ספ"י כג:

מוסף רש"י

שבוטות שלא אישן
שלישה ימים מלקין
אותו. משום שבוטות שוא,
דכר שאי אפשר הוא,
ומשנכנס יתנה לנקר
(שבוטות בה.) ששנכנס לנפול
ומשעה שילת שבוטות
מפיו הרי הוא נכשבת
על העמוד של אהן שהוא
על זב, שאף זה נכשבת
על דבר שאי אפשר,
ובשבוטות (כ"ג) מתן דהיינו
שבוטות שוא ומיבט על
זדונה מכות וכגון שהתרו
בו (סוכה ג.). לעולם
דרקתני. לעולם דלוקמיה
מיירי דלמחר עיני ואיכא
מנאה. ומיחו לאם נם ביום
ראשון, ואפילו הכי אי
ניים ביום שני שהוא
יום התנאי איכא איסורא
מדרבנן, וכל יחל דקאמר
שאת נהניס לי עד
אסורו עליו אם יתן
ביום ראשון (דאמ"ה בשבחו).
הפסח. היה עומד על
ואמר קונם שמת נהניס
לי עד הפסח אם תלכי
לבית אביך מעשיו עד
החג (לקמן יו.). אסורה
ולוקה. היא אם נהניס
הואיל והלכה שהרי עשה
נכסיו עליה הקדש ואדם
אוסר נכסיו על תבירו והוא
כאלו הוא מזהר ועוברת
משום כל יחל דברו, אבל
איכא לא לך דלא עבר מדרי
(דאמ"ה בשבחו).

פירוש הרא"ש

מי שבקינן ליה עד דעבר
איסור כל יחל. ליתנא
דמתני' דקתני הרי זה בכל
יחל משמע דלא עבר השתא
לאיסורא בשעת הנדר אבל
לכשישן או יעבור על כל
יחל והא ליתא דבשעת
הנדר עבר איסורא שהיה
נדר לנפלה מפיו דכר שאי
אפשר לקיימו וכיחא בזה
בשבוטות לוקה משום
שבוטות שוא ונדריים
איסורא הוא דליכא
ולכשישן ליתא כל יחל דכיון
דאי"ל לו לקיים מדרי לא
נדר ומשום דגבי
שבוטות שייך לישנא דמי
שקנין ליה משום דלא לתר
מלקין אותו דמשום דאי"ל
הוי שבוטות שוא נקט נמי
גבי נדרים: מלקין אותו
וישן לאלתה. משום דאי
אפשר להיות שלשה ימים

בלא שינה ויתנה שבוטות מפיו לנפלה ולוקה משום שבוטות שוא: כי קתני דאי ניים. לא קתני דמתנאי' שישן לכתמילה יוס
ראשון אלא אם יתן וגם יתן למחר הרי הוא בכל יחל למפרע: לעולם בדרקתני. שאני יתן לומר קונם דבר שאפשר
לקיימו ואע"ג דאין הנדרים חלין על דבר שאין בו ממש איכא כל יחל מדרבנן: אם תלכי לבית אביך עד החג. אבל
אם לא הלכה לא אסירא ולא חיישינן שמת תלך אחר הפסח אלמא מוהדרא בתנאה: הלכה אסורה בהנאפו ולוקה. משום
לאו דכל יחל אם מהנה משלו דמתנא אמר אשי כי ידור נדר לא יחל דברו לא יבטלו דבריו ומה שאמר נדר מל עליו
איסור כל יחל כאלו הקדישו אם על עלמא אסור עובר בכל יחל ואם אסור על אחר הנהנה ממנו עובר בכל יחל: אם
תלכי לבית אביך עד הפסח. היה עומד אחר החג ואסרה בהנאה עד החג בתנאי' שאם תלך עד הפסח:

לא תלך לבית אביך ולא תיחסר: הלכה אין לא הלכה לא: